

B&W Adviesnota

Onderwerp	Reactie op motie 0740 actualisatie visie klimaatadaptatie en evaluatie uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.
Zaaknummer	
B&W datum	2 juli 2024
Naam steller	Medewerker team Ruimtelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Ruimtelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Erik van Daal

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, 24 juni 2024 met Erik van Daal

Openbaarheid

Ja, na informeren betrokkenen (raad)

Bevoegd orgaan

B en W

N.v.t.

Advies

De raad informeren via de bijgevoegde raadsinformatiebrief over het antwoord op motie 0740 actualisatie Visie Klimaatadaptatie en evaluatie uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie.

Inleiding

In juli 2023 heeft de raad het college middels een motie opgeroepen om de visie klimaatadaptatie te actualiseren en het uitvoeringsprogramma te evalueren. In 2020 heeft de raad de Visie Klimaatadaptatie vastgesteld waarin de doelstelling staat dat Venray klimaat adaptief is in 2035. Het college heeft in 2021 het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025 vastgesteld. Hierin staat een reeks van projecten en handelingen die bijdragen aan een van de klimaatthema's; overstromingen, wateroverlast, droogte, hitte en biodiversiteit.

Beoogd resultaat

1. Het informeren van de raad over een actualisatie van de Visie Klimaatadaptatie.
2. Het informeren van de raad over de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 0221-2025.
3. Het informeren van de raad over de planning van nog niet uitgevoerde projecten uit het uitvoeringsprogramma.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad vraagt om een actualisatie van de Visie Klimaatadaptatie met het oog op nieuwe kennis en vooruitzichten.

Het KNMI herziet met enige regelmaat de klimaatscenario's voor Nederland. De meest recente klimaatscenario's laten zien dat zonder actie het klimaat in 2100 nog extremer zal zijn dan nu het geval met een hogere zeespiegelstijging, meer tropische dagen en grotere weersextremen dan uit de vorige berekeningen bleek. De huidige Visie Klimaatadaptatie sluit ook aan bij deze verscherpte klimaatscenario's. Actualisatie is niet nodig.

1.2 De gemeenteraad vraagt om een evaluatie van het Uitvoeringsprogramma.

In het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025 zijn 22 maatregelen opgenomen die bijdrage aan een van de vijf klimaatthema's om overlast en schade te verminderen ten gevolge van klimaatverandering. De stand van zaken van deze maatregelen wordt gedeeld met de raad.

1.3 De gemeenteraad vraagt om een planning van nog niet uitgevoerde projecten.

Vijf projecten uit het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025 zijn nog in uitvoering of al uitgevoerd. De raad wordt geïnformeerd over de planning van deze projecten of over de reden waarom ze niet zijn uitgevoerd.

Kanttekeningen of risico's

Door af te wijken van de koers en doelstelling uit de Visie klimaatadaptatie en het niet uitvoeren van de maatregelen die opgenomen zijn in het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie wordt het risico vergroot op wateroverlast, een toename van hittestress en een toename van schade door droogte en een verdere afname van de biodiversiteit.

Communicatie

Door middel van een raadsinformatiebrief zal de raad worden geïnformeerd. De brief is daarna openbaar.

Financiële gevolgen

Het gereserveerde budget voor het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025 is voldoende om de daarin genoemde projecten en handelingen uit te voeren. Er wordt wel een doorkijk gegeven naar de periode na 2025 waarin nog veel maatregelen nodig zijn om de overlast en schade als gevolg van klimaatverandering te verminderen en te voorkomen. Hiervoor zullen nieuwe financiële middelen nodig zijn.

Vervolgtraject besluitvorming

Het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025 heeft een looptijd tot en met 2025. Daarna is dit uitvoeringsprogramma afgerond.

Evaluatie

N.V.T.

Bijlagen

Bijlage 1. Raadsinformatiebrief met beantwoording motie 0740 actualisatie visie klimaatadaptatie e evaluatie uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

Bijlage 2. Zijn we op de goede weg naar een klimaat adaptief Venray? Een evaluatie van de visie klimaatadaptatie en het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2021-2025

Naslagwerk

N.V.T

Ruimtelijke ontwikkeling
Raadhuisstraat 1
Postbus 500, 5800 AM Venray
Telefoon (0478) 52 33 33
Telefax (0478) 52 32 22
E-mail gemeente@venray.nl
Internet www.venray.nl
KvK-nummer 14132389

IBAN NL20 BNGH 028 5028 383 (belastingen)
IBAN NL11 BNGH 028 5008 757 (algemeen)
BIC BNGHNL2G

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	2 juli 2024	Behandeld door	Medewerker RO
Ons kenmerk		Datum uw brief	
Pagina	1 van 3	Uw kenmerk	
Onderwerp	Raadsinformatiebrief met beantwoording Motie 0740 actualisatie visie klimaatadaptatie en evaluatie uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie		

Beste leden van de raad,

Met deze brief geven wij u antwoord op de vragen uit de motie van juli 2023 waarin u het college oproept om:

- Om de 'Visie Klimaatadaptatie' uit 2018 te actualiseren, rekening houdend met de (kennis)ontwikkelingen die sedert die tijd plaatsgevonden hebben of in het vooruitzicht zijn gesteld;
- Het uitvoeringsprogramma 'Klimaatadaptatie 2021-2025' en de tot nu toe bereikte resultaten te evalueren;
- Het resultaat van deze actualisatie en evaluatie in Q1 van 2024 beschikbaar te hebben, inclusief een nadere planning van de nog uit te voeren programmaonderdelen.

Visie klimaatadaptatie

De Visie klimaatadaptatie is in 2020 door gemeenteraad vastgesteld. We hebben te maken met negatieve gevolgen door de klimaatverandering in de vorm van overlast en schade. De visie gaat in de vier door het Rijk benoemde klimaatthema's overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte. Daar is in Venray het thema biodiversiteit aan toegevoegd omdat enerzijds klimaatverandering een effect heeft op de biodiversiteit en anderzijds maatregelen voor de andere vier thema's kunnen bijdragen aan een verbetering van de biodiversiteit. Door middel van klimaatstresstesten die worden geactualiseerd aan de hand van de meest recente klimaatvoorspellingen door het KNMI wordt een inschatting gemaakt van de effecten als gevolg van klimaatverandering. Het KNMI heeft in 2023 nieuwe klimaatscenario's gepubliceerd. Ze laten zien dat de gemiddelde temperatuur en zeespiegel verder zullen stijgen. De grootte en snelheid waarmee dit gebeurt zijn onzeker. Dat is vooral afhankelijk van de uitstoot van koolstofdioxide. Als de uitstoot gelijk blijft met die van nu dan is berekend dat het aantal tropische dagen (temperatuur 30graden Celsius of hoger) in 2100 voor het midden van het land gemiddeld 30 zullen bedragen. Voor Limburg zal dat nog meer zijn. Momenteel is het aantal dagen vijf en honderd jaar gelden slechts één in De Bilt. Als we de uitstoot van koolstofdioxide sterk verminderen zullen de extremen ook minder groot zijn. De droogte, temperatuur en extreme zomerbuien zullen daardoor minder sterk toenemen. Ook de zeespiegel

zal minder snel stijgen. Het klimaat verandert hoe dan ook en het is veiliger en goedkoper om onze omgeving aan te passen aan de klimaatverandering die gaat komen, dan telkens de schade te herstellen. En iedere bijdrage helpt daarbij.

De in 2020 vastgestelde Visie Klimaatadaptatie geeft ook de juiste richting voor een klimaat adaptief Venray in 2035 voor deze aangescherpte klimaatscenario's. Een actualisatie is daarom niet nodig.

Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025

In het uitvoeringsprogramma zijn de focuspunten uitgewerkt tot activiteiten en projecten die bijdragen aan een van de vijf klimaatthema's uit de visie. Per onderdeel is benoemd aan welk klimaatthema een bijdrage wordt geleverd. Deel A van het uitvoeringsprogramma bespreekt een aantal projecten die zijn uitgevoerd of doorlopen in uitvoering zijn en/of in een afrondende fase zaten. Deel B omvat een aantal nieuwe project ideeën die in de periode tot 2025 uitgevoerd worden of in uitvoering gaan.

In het document "Actualisatie Visie Klimaatadaptatie en evaluatie Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie 2021-2025" dat als bijlage aan deze brief is toegevoegd, wordt uitvoerig ingegaan op de voortgang van activiteiten en projecten.

Deel A bestaat uit 7 projecten. Het afkoppelen van regenwater, bij particulieren en in de openbare ruimte vindt plaats en zal ook in de toekomst moeten blijven plaatsvinden. Beekherstelprojecten als de herinrichting van de Loobeek en de Lollebeek-Castenrayse vennen hebben bijgedragen aan meer ruimte voor waterberging en natuurlijker en klimaatbestendigere beekdalen. Met het scholenproject 'Koolmees' is op een ecologische manier een plaagdier als de Eikenprocessierups bestreden. De Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum heeft geleid tot het Maaspark Ooijen-Wanssum met een groot rivier gebonden natuurgebied waar het water tijdens hoge Maaswaterstanden over een groot gebied kan worden geborgen. Op plekken waar het nodig was zijn dijken aangelegd. De bescherming tegen hoog water kent hier een overstromingskans van 1:250. De kwaliteit van de natuur in grote delen van het gebied staan echter onder druk omdat er nog geen structureel natuur- en landschapsbeheer is geregeld door de provincie Limburg.

Deel B beschrijft 22 projecten van groen tot concreet. Er is één project gereed en afgerond. Acht projecten zijn in uitvoering maar nog niet gereed. Hiervan hebben er vijf een lange doorlooptijd zoals het ontstenen en vergroenen van straten en pleintjes en het project Steenbreek. Omvangrijke projecten, waarbij we ook afhankelijk zijn van particuliere partijen zoals het vergroenen van schoolpleinen hebben meer tijd nodig. Van de 22 basisscholen zijn er bijvoorbeeld acht basisscholen die hiermee aan de slag zijn gegaan. Dit wordt vooral bepaald door de beschikbare financiële middelen van de scholen. Vier projecten zitten nu in de planvorming. De uitvoering hiervan is voorzien in 2025 zoals het stimuleren van natuurvriendelijk bouwen of nog later zoals de aanleg van 20 ha natuur in Smakterheide-Noord. Drie projecten bestaan uit proces waarbij klimaat adaptatie een vast onderdeel is zoals binnen het Programma Landelijk Gebied. In het begin van 2024 is de subsidieregeling klimaatadaptatie opengesteld. Op dit moment zijn er 23 aanvragen ontvangen en gehonoreerd. Tot slot zijn vijf projecten nog niet van start. Onder

andere de realisatie van meer groene oases in de kern van Venray vraagt om andere fundamentele keuzes in relatie tot nieuw bouw. Het aanleggen van bloemrijke akkerranden is ook niet van start vanwege nieuwe inzichten. Bloemrijke akkerranden dragen bij aan een betere biodiversiteit in het landelijk gebied, maar zijn tijdelijk van aard omdat borging op lange termijn niet mogelijk is. Daarmee vormen het ecologische valkuilen waar eerst insecten naar toe worden gelokt door aantrekkelijk leefgebied en vervolgens verdwijnen deze leefgebieden weer zonder zicht op herstel of vervanging in de buurt.

Conclusie

Het doel van de visie en het uitvoeringsprogramma is om in 2035 klimaat adaptief te zijn. Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd tot en met 2025. We zijn op de goede weg, maar daarmee in 2025 nog zeker niet klimaat adaptief. Voor de periode na 2025 zullen nog veel maatregelen nodig zijn, ook ingegeven door de herzieningen van de klimaatscenario's van het KNMI. De Raad voor de Leefomgeving heeft in juni 2024 een rapportage uitgebracht waarin ze beschrijft dat Nederland nog lang niet klaar is om klimaat adaptief te worden. Ze schrijft dat er fundamentele keuzes gemaakt moeten worden over herstel van grondwater op de zandgronden, dus ook in Venray, en er meer opslagcapaciteit moet komen om overtollig rivierwater te bergen. Dit geldt ook voor de Maas en haar zijbeken. Hoge waterstanden in de Maas leiden ook tot hoge waterstanden in de beken omdat die niet kunnen afvoeren. Dit kan weer leiden tot hoge grondwaterstanden en overstromingen in de laaggelegen beekdalen. Woningbouw op plekken die nodig zijn in de toekomst om water te bergen moet worden voorkomen, maar ook aanpassingen aan de landbouwsystemen en natuurlijke watersystemen. Het principe water- en bodem sturend moet daarbij helpen. Fundamentele keuzes zijn nodig in het stedelijk en landelijk gebied. Inbreiding van woningen leidt tot een toename in verhard oppervlak in het stedelijk gebied. En juist de onverharde delen zorgen voor verkoeling in de zomer, infiltratie van water in de bodem en daarmee minder overlast na hevige regenbuien. Daarnaast draagt een groenere woonomgeving bij aan meer ruimte voor ontmoeten en bewegen wat leidt tot gezondheidswinst. We zijn op weg, maar moeten nog flink investeren om de doelen in 2035 te halen. Daarbij zijn meer maatregelen nodig, maar ook een andere kijk op ruimte.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester,

de secretaris,

M.C. Uitdehaag

E.G.J. Voorn

Gemeente Venray

Zijn we op de goede weg naar een klimaat adaptief Venray?

Een evaluatie van de visie klimaatadaptatie en het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2021-2025

19-06-2024

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Review Visie Klimaatadaptatie	3
3.	Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie	5
4.	Tussentijdse evaluatie uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie	5
4.1	Het uitvoeringsprogramma deel A.....	5
4.1.1	Afkoppelen van regenwater bij particulieren.....	5
4.1.2	Afkoppelen bij reconstructie wegen.....	5
4.1.3	Knelpunten water op straat.....	6
4.1.4	Beekherstel Loobeek	6
4.1.5	Herstel Castenrayse Vennen.....	7
4.1.6	Project Koolmees.....	8
4.1.7	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum.....	8
4.2	Het uitvoeringsprogramma deel B.....	10
4.2.1	Vergroenen pleinen Venray.....	10
4.2.2	Ecologisch bermbeheer en bermbeheerplan	10
4.2.3	Operatie Steenbreek	11
4.2.4	Opvangen regenwater golfterrein Geijsteren	12
4.2.5	Bosbeheerplan.....	12
4.2.6	Vergroenen van schoolpleinen.....	13
4.2.7	Vergroenen van versteende buurten	14
4.2.8	Bomenplan.....	14
4.2.9	Soortenbeschermingsplannen.....	15
4.2.10	Herbestemmen voormalige bibliotheek	16
4.2.11	Bloemrijke akkerranden	16
4.2.12	Natuurontwikkeling Oostrumsche Heide.....	17
4.2.13	Klimaatpark de Spurkt	17
4.2.14	Upgrade Landschapspark Smakterheide.....	18
4.2.15	Stimuleren natuur-inclusief bouwen.....	18
4.2.16	Vergroenen van bedrijventerrein Smakterheide	19
4.2.17	Realisatie van koelte eilanden kern Venray	20
4.2.18	Klimaatadaptatie en Programma landelijk gebied.....	20
4.2.19	Meerjarenspraak Wonen Limburg	20
4.2.20	Vertaling van klimaatadaptatie naar Omgevingsvisie.....	21

4.2.21	Subsidieregeling stimulering klimaatadaptatie.....	21
4.2.22	Monitoring.....	22
4.3	Conclusie en discussie.....	23

1. Inleiding

Het omgevingsprogramma Venray Vergroent omvat de duurzaamheidsdoelstelling van de gemeente Venray. Hierin zijn verschillende pijlers te onderscheiden. De energietransitie, circulaire economie en besparing aan huis vormen samen met klimaatadaptatie het programma. Om richting te geven aan klimaatadaptatie in Venray is in 2020 de Visie Klimaatadaptatie door de raad vastgesteld. In de Visie zijn doelen opgenomen die bijdragen aan een klimaat-adaptief Venray in 2035. De Raad heeft het College vervolgens de opdracht gegeven om een Uitvoeringsprogramma op te stellen waarin activiteiten en projecten zijn opgenomen die bijdragen aan de realisatie van doelen uit de Visie.

Op 4 juli 2023 is in de Raad een Motie aangenomen die het College oproept om de Visie Klimaatadaptatie te actualiseren en de tot nu toe behaalde resultaten uit het Uitvoeringsprogramma te evalueren.

- Om de 'Visie klimaatadaptatie' uit 2018 te actualiseren, rekening houdend met de (kennis)ontwikkelingen die sedert die tijd plaatsgevonden hebben of in het vooruitzicht zijn gesteld;
- Het uitvoeringsprogramma 'Klimaatadaptatie 2021-2025' en de tot nu toe bereikte resultaten te evalueren;
- Het resultaat van de actualisatie en evaluatie in Q1 van 2024 beschikbaar te hebben, inclusief een nadere planning van nog uit te voeren programmaonderdelen.

Dit document bevat de onderbouwing van de actualisatie van de Visie en de tot nu toe behaalde resultaten uit het uitvoeringsprogramma in relatie tot de doelstellingen uit de Visie.

2. Review Visie Klimaatadaptatie

Het klimaat is nog altijd aan verandering onderhevig. In 2015 tekende Nederland samen met 194 andere landen het Klimaatverdrag van Parijs. Hierin was opgenomen dat de opwarming van de aarde beperkt moet blijven tot 2 graden Celsius, maar bij voorkeur 1,5 graad. De 1,5 graad is geen drempel waarboven allerlei veranderingen plotseling zullen optreden, maar vormt wel een beperking in frequentie en intensiteit van extreme gebeurtenissen zoals hittegolven, droogte en overstromingen.

Het KNMI heeft in 2013 een prognose beschreven dat de 1,5 graad stijging tussen 2024 en 2040 wordt gepasseerd. In Nederland is deze stijging nog extremer. Het Compendium voor de Leefomgeving beschrijft in 2023 dat de jaargemiddelde temperatuur in Nederland sinds 1907 met 2,3 graad Celsius is toegenomen. Ten tijde van het vaststellen van de Visie hadden we in Nederland te maken met extreme droge en hete zomers waarin nauwelijks neerslag viel of heel plaatselijk. Nu, in 2024 hebben we te maken met één van de natste jaren in Nederland sinds de metingen.

De urgentie om de maatschappij aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering is daarmee alleen maar groter geworden. We voelen allemaal op een bepaalde manier de negatieve effecten van de klimaatverandering. Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk nationaal plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk waarin concrete acties en doelen zijn opgenomen voor de verantwoordelijke overheden. Deze afspraken zijn bekrachtigd in een bestuursakkoord. Hierin is geen landelijke norm of ambitie vastgelegd. Dit wordt aan de lagere overheden gelaten.

Door middel van geactualiseerde stresstesten en recente gebeurtenissen wordt een inschatting gemaakt van de vier klimaatthema's. Dit zijn **hitte, droogte, wateroverlast** en **overstromingen**.

Zowel landelijk als ook in Venray benaderen we klimaatadaptatie vanuit deze vier vaste thema's. In Venray is besloten om daar **biodiversiteit** aan toe te voegen. Een verandering van de biodiversiteit is deels ook het gevolg van klimaatverandering waaronder een aantal toegenomen plaagdieren en – planten. Daarnaast bieden de vier klimaatthema's grote kansen voor herstel van de biodiversiteit. Het nationale Deltaplan Biodiversiteit benadrukt dit nog eens.

Het KNMI heeft in 2023 23 klimaatscenario's gepubliceerd. Ze vervangen de eerder gepubliceerde 14 klimaatscenario's. Met behulp van klimaatmodellen is de CO₂ uitstoot door mensen op het toekomstige klimaat berekend. Ze laten zien dat de gemiddelde temperatuur en de zeespiegel verder zullen stijgen. De grootte en de snelheid waarmee dit gebeurt zijn nog onzeker. Dit is vooral afhankelijk van de omvang van de uitstoot van CO₂. Uitkomst is wel dat onze zomers droger en de winters natter worden. Als de uitstoot van CO₂ gelijk blijft met die van nu is berekend dat het aantal tropische dagen in 2100, dagen waarin de temperatuur 30 graden Celsius of hoger wordt, voor De Bilt 30 bedragen. In Limburg zullen dat er nog meer zijn. Dat aantal ligt nu op vijf (honderd jaar geleden was dit er nog maar één). De stijging van de zeespiegel bedraagt in 2100 meer dan 1 meter en zal daarna verder stijgen.

Als we echter de CO₂ uitstoot sterk verminderen zullen de extremen minder groot zijn en zullen de droogte, de temperatuur en de extreme zomerbuien minder sterk toenemen. Ook de zeespiegel stijgt minder snel. Het klimaat verandert hoe dan ook en het is veiliger en goedkoper om onze omgeving aan te passen aan de klimaatverandering die komen gaat, dan telkens weer de schade te herstellen. **Iedere bijdrage helpt daarbij.**

De in 2020 vastgestelde Visie Klimaatadaptatie geeft ook de juiste richting voor een klimaat adaptief Venray voor deze aangescherpte klimaatscenario's. Een actualisatie is daarom niet nodig.

3. Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie

Het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie geeft uitvoering aan de in 2020 vastgestelde Visie Klimaatadaptatie. De opgave die daarin staat beschreven is om in 2025 een klimaat-adaptief Venray te hebben. In het uitvoeringsprogramma zijn de focuspunten uitgewerkt tot activiteiten en projecten. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit twee delen. Deel A beschrijft de in 2021 al lopende projecten en deel B zijn nieuwe initiatieven. Per onderdeel staat het klimaatthema -**hitte, droogte, wateroverlast, overstromingen, biodiversiteit**-, het doel, de aanpak, de partijen die er voor aan de lat staan, het beoogde resultaat, het verwachte benodigde budget en de planning beschreven. Daarnaast staat monitoring beschreven. Dit onderdeel geeft inzicht in het doelbereik en waar eventueel bijgestuurd moet worden. Ook vormt het input voor ,de in hoofdstuk 4 van dit document beschreven, evaluatie van het uitvoeringsprogramma en vormt het een belangrijke schakel in het volgende uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma is dynamisch. Projecten en initiatieven die bijdragen aan de doelen die zich tussentijd voordoen worden benut. Ook nieuwe kennis en inzichten zoals de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI kunnen leiden tot aanpassing.

4. Tussentijdse evaluatie uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie

In 2021 heeft het College het uitvoeringsprogramma vastgesteld.

4.1 Het uitvoeringsprogramma deel A

4.1.1 Afkoppelen van regenwater bij particulieren

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte

Met dit project voorkomen we dat relatief schoon regenwater dat op een particulier perceel valt wordt afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Om het afkoppelen van regenwater op particulieren percelen te stimuleren is hier een subsidie regeling voor vastgesteld. In 2022 zijn er 44 subsidies verstrekt, voor een totaal oppervlak van 6.023,5 m². in 2023 zijn er 36 subsidies verstrekt voor een totaal oppervlak van 5.576 m².

Resultaat

In de afgelopen 2 jaar is daarmee 11.599,5 vierkante meter dakoppervlak afgekoppeld van het riool.

4.1.2 Afkoppelen bij reconstructie wegen

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte

Afkoppelen vindt plaats door hemelwater niet meer af te voeren naar het (gemengde) riool, maar door het hemelwater ter plekke te infiltreren in de bodem.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

De afgelopen jaren is, waar mogelijk, bij wegconstructies een infiltratieriool aangelegd, zoals bij de Stayerhofweg en de ombouw van de voormalige provinciale weg in Wanssum. Dit heeft ook plaats gevonden bij de Geijsterseweg in Oostrum, de parkeerplaats de Wetteling in Venray, de Overloonseweg en de Stationsweg in Venray. In de zomer van 2024 vinden voorbereidingen plaats om ook de Albionstraat in Leunen te voorzien van een infiltratieriool.

Resultaat

Door hemelwater ter plekke te laten infiltreren in de bodem wordt wateroverlast op straat voorkomen of sterk verminderd. De zandbodem heeft een sterk infiltratievermogen en kan in korte tijd grote hoeveelheden water op een natuurlijke manier bergen. Door hiervan gebruik te maken wordt gelijker tijd uitdroging van de bodem voorkomen. Hierdoor is op de genoemde plekken overlast als gevolg van hevige buien sterk verminderd.

4.1.3 Knelpunten water op straat

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte

Uit rioolberekeningen is gebleken dat er op een aantal locaties in de gemeente bij hevige regenbuien water op straat blijft staan omdat de riolering dit niet kan verwerken. Met maatregelen wordt de kans verkleind dat er water op straat blijft staan na een hevige regenbui.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Op verschillende plaatsen in de gemeente is niet de wegconstructie maar de (berekende) wateroverlast de aanleiding geweest voor het aanleggen van een infiltratieriool. Om deze reden is een groot deel van Blitterswijck voorzien van een infiltratieriool. Zo ook de rondweg in het Brukske. Op dit moment zijn er voorbereidingen om o.a. de Pavanestraat en Brukske (de toegangswegen naar het centrum) te voorzien van een infiltratieriool om hier wateroverlast tegen te gaan.

Resultaat

In 2024/2025 wordt er gewerkt aan een nieuwe rioolberekening over de gehele gemeente. Door deze te vergelijken met de berekening uit 2015 wordt zichtbaar wat de objectieve gevolgen zijn van deze maatregelen maar ook waar de verbeterpunten liggen.

4.1.4 Beekherstel Loobeek

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte, biodiversiteit

Het natuurlijke systeem van de Loobeek is de afgelopen tijd verloren gegaan. Het beekdal hield toen lange tijd water vast in venige- en moerasgebieden en gaf dat langzaam aan de omgeving af. Om jaarrond afvoer van water te garanderen zijn er in het verleden stuwen geplaatst. Als gevolg van intensief gebruik van de omliggende gronden is de biodiversiteit sterk achteruit gegaan. Het is in de

huidige tijd van belang dat er een klimaat robuust beekdal voldoende neerslagwater kan bergen en kan vasthouden voor drogere periodes. Vanuit de Europese Kader Richtlijn water, maar ook vanuit de ambitie van het Nederlandse natuurnetwerk zijn er verplichtingen gesteld voor herstel van het watersysteem.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

De lengte van de beek is aanzienlijk toegenomen door de oude kronkelige loop te herstellen. Er zijn stuwen verwijderd en een vispassage aangelegd (bij de A73). De beekloop heeft een nieuw profiel gekregen. Er zijn nieuwe gebieden ingericht ten behoeve van natuur en tegelijkertijd waterberging en de natuurlijke dynamiek is weer terug in het gebied.

Met deze maatregelen wordt waterschaarste voorkomen, wordt wateroverlast voorkomen door de aanleg van inundatiegebieden, is de biodiversiteit sterk verbeterd en nog in ontwikkeling, zijn intensieve landbouwpercelen afgewaardeerd tot natuur en voeren lokale agrariërs op bepaalde plekken agrarisch natuurbeheer. Hierdoor vormt de Loobeek niet alleen een belangrijk natuurgebied op zich zelf, maar ook een belangrijke verbinding tussen andere natuurgebieden.

Resultaat

Het Loobeekproject, dat onder de paraplu van Maasgaard valt is inmiddels gereed, maar de administratieve afhandeling vindt nog plaats. Het beekdal is nu op een groot aantal plekken klimaatbestendig. Er is beekdalnatuur ontwikkeld terwijl op andere plekken de landbouw meer perspectief heeft.

4.1.5 Herstel Castenrayse Vennen

Klimaatthema

Biodiversiteit, wateroverlast

De Lollebeek stroomt, voordat het de Castenrayse Vennen bereikt, door intensief gebruikt landbouw gebied. Hierdoor voert de beek verrijkt landbouwwater af. Juist de Castenrayse Vennen bestaan als gevolg van een kwelzone waar grondwater aan het oppervlakte komt en er een waardevol moerasbos is ontstaan. De Lollebeek stroomde echter door dat gebied en bracht gebiedsvreemd water in de Castenrayse Vennen waardoor de kwaliteit van het natuurgebied werd bedreigd.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Onder de vlag van Programma Maasgaard zijn er herstelmaatregelen uitgevoerd voor de natte natuurparel Castenrayse Vennen. Doel van het project was om gebiedsvreemd landbouwwater dat via de Lollebeek werd aangevoerd uit het waardevolle gebied te leiden. De Castenrayse Vennen bestaat grotendeels uit een waardevol moerasbos dat gevoed wordt door plaatselijke kwel en regenwater.

De Lollebeek is op een natuurlijke wijze heringericht en voldoet daardoor aan de ecologische functies. De ecologische verbinding tussen Landgoed de Gortmeule (Horst aan de Maas) en de Castenrayse vennen is daardoor versterkt.

Resultaat

Het beekdal van de Lollebeek is klimaatrobuust en er is beekdal natuur ontwikkeld. De kwaliteit van de natuur in de Castenrayse vennen verbetert en de biodiversiteit neemt weer toe.

4.1.6 Project Koolmees

Klimaatthema

Biodiversiteit

Als gevolg van de klimaatverandering heeft er een enorme toename plaatsgevonden van nesten van Eikenprocessierupsen. Chemische bestrijding of mechanische bestrijding heeft ook negatieve gevolgen voor andere insecten. Door natuurlijke vijanden, zoals koolmezen, dicht bij de rupsennesten vallen veel rupsen ten prooi aan deze natuurlijke vijanden. Door nestkasten op te hangen dicht bij de historisch bekende plekken met veel Eikenprocessierupsen worden vooral eikenprocessierupsen gegeten. Deze zijn immers eenvoudiger te vinden dan solitair levende rupsen van andere vlinders of andere insecten. Hierdoor wordt overlast door brandharen verminderd en nemen andere insecten niet drastisch af als gevolg van andere actieve bestrijdingsmethoden.

Wat hebben we al gedaan?

Onder leiding van IVN Geijsteren-Venray hebben leerlingen van basisscholen zo'n 500 mezenkastjes in elkaar gezet en opgehangen. Ook is met behulp van een lespakket het belang van biodiversiteit onder de aandacht gebracht.

Resultaat

Op zo'n 500 plaatsen in Venray, en vooral nabij basisscholen, zijn nestkastjes opgehangen voor een natuurlijke bestrijding van Eikenprocessierupsen. Hierdoor is de overlast door brandharen afgenomen en is biodiversiteit in de vorm van andere insecten gespaard.

4.1.7 Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum

Klimaatthema

Overstromingen, wateroverlast, biodiversiteit

In 1993 en 1995 had Limburg te maken met twee grote overstromingen van de Maas. De economisch schade was enorm. In 1996 zijn tijdelijke maatregelen uitgevoerd die op korte termijn verbetering moesten brengen. De Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum die voorheen altijd mee stroomde werd afgesloten. Deze maatregel veroorzaakte een onwenselijke opstuwning van het water bij Broekhuizen. Door het idee los te laten dat steeds hogere dijken ons goed beschermen tegen overstromingen heeft het landschap langs de Maas in Venray een kwaliteitsimpuls gekregen. Ruimte geven aan de rivier door een hoog water golf in de breedte op te vangen heeft geleid tot een omvangrijk natuurgebied waar de dynamiek van de rivier z'n gang mag gaan. Nevengeulen stromen weer met hoog water mee en op plekken waar er geen ruimte is zijn dijken aangelegd die landschappelijk zijn verwerkt.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er zijn tal van maatregelen uitgevoerd die hebben geleid tot een hoogwaterbescherming tegen waterstanden die eens in de 250 jaar voorkomen. Er is een waterstanddaling gerealiseerd van 35 cm bij hoogwater. Er is een omvangrijk natuurgebied ontstaan. De leefbaarheid in Wanssum is vergroot en er is ruimte gecreëerd voor nieuwe economische ontwikkelingen.

Resultaat

Eind 2020 is de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum gereed gekomen. Hiermee zijn grote delen van Venray die onder invloed van de Maas liggen beschermd tegen hoog water. Er ligt nu een omvangrijk natuurgebied met rivier gebonden natuur, grotendeels in eigendom van het Rijk (Rijkswaterstaat), de provincie Limburg en Staatsbosbeheer. In 2020 is het gebied opgeleverd zonder een beheerder voor grote delen van het gebied. De investeringen die zijn gedaan en de potenties en kwaliteit van de natuur lopen daardoor gevaar. Een adequate beheervisie en actief beheer ontbreken en er is nauwelijks tot geen toezicht. De provincie Limburg is hierin aan zet.

4.2 Het uitvoeringsprogramma deel B

4.2.1 Vergroenen pleinen Venray

Klimaatthema

Hitte, wateroverlast, biodiversiteit

Een stenige omgeving zorgt voor een toename van hittestress bij (aanhoudende) zomerse en tropische temperaturen. Met het vergroenen wordt het woon- en leefklimaat in het centrum van Venray verbeterd. Met name op parkeerterreinen rondom het centrumgebied ontbreekt het aan voldoende en kwalitatief goed groen om het stenige karakter van deze plekken weg te nemen. Veelal bestaan deze plekken uit een zeer groot oppervlak verharding wat resulteert in een grauwe/kille aanblik. Naast de parkeerterreinen, verdienen de pleinen Grote Markt en De Bleek aandacht en dan met name op het gebied van bomen.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er wordt niet actief gewerkt aan het vergroenen van de pleinen in Venray. Wanneer werkzaamheden aan de pleinen nodig zijn wordt er gekeken naar de mogelijkheden om hier meer groen aan te brengen. Vergroenen in het centrum gebied ligt lastig in verband met de vele evenementen zoals de kermis in het centrum waar voldoende ruimte voor behouden moet worden.

Resultaat

Zodra er werkzaamheden aan de pleinen is voorzien wordt ook nagedacht over meer vergroening van de pleinen.

4.2.2 Ecologisch bermbeheer en bermbeheerplan

Klimaatthema

Biodiversiteit

Bermen langs wegen vormen de haarvaten van onze ecosystemen. Ze zijn leefgebied voor tal van wilde planten en dieren en fungeren als verbindingzone tussen natuurgebieden. Met het opstellen van een bermbeheerplan en het verwerken van deze gegevens in het onderhoudsregime, wordt de ecologische potentie van bermten beter benut met als doel de biodiversiteit te vergroten en verbindingen te verbeteren.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

In 2023 zijn we gestart met een aangepast berm beheer in de gemeente waarin een jaarlijks toenemend areaal aan bermten ecologisch wordt beheerd. We onderscheiden vier typen ecologische bermten die alle op een andere manier worden beheerd met het oog op verbeteren van de biodiversiteit. Daarnaast hebben we een storymap laten opstellen waarin voor de geïnteresseerde inwoners en ondernemers het beheer wordt toegelicht <https://www.venray.nl/ecologische-bermen>.

Ondertussen monitoren we de ecologische bermen via een meetnet op de aanwezigheid van bijzondere planten en bestuivende insecten als bijen, vlinders en zweefvliegen.

Resultaat

Het areaal ecologisch beheerde bermen is uitgebreid en wordt elke jaar nog verder uitgebreid volgens het Bermbeheerplan. Daarmee neemt het areaal leefgebied voor bloemrijke bermen toe en wordt het netwerk van deze leefgebieden groter. Omdat we het beheer aanpassen aan het type berm wordt dit effect groter. De bloemrijke bermen vormen ook een uitnodigend decor voor bijvoorbeeld fietsers en wandelaars.

4.2.3 Operatie Steenbreek

Klimaatthema

Biodiversiteit, wateroverlast, hitte

Onze leefomgeving verandert in een snel tempo: plant- en diersoorten verdwijnen en levende systemen raken verstoord. Daarom helpt elke vierkante meter steen die wordt vervangen door groen, in zowel de private als de openbare ruimte. Het zorgt ervoor dat water weer in de bodem zakt, de temperatuur in de stad tempert, fijnstof wordt afgevangen, insecten, amfibieën, vogels en kleine dieren weer een leefgebied vinden, het bodemleven verbetert en mensen zich prettiger en gezonder voelen.

Stichting Steenbreek wil de trend van de verstening stoppen, zowel in de publieke als private ruimte, en onze leefomgeving in Nederland duurzaam vergroenen. Daarbij kijken ze verder dan enkel 'groen doen', want dat is niet voldoende.

Daarom richten ze hun activiteiten op vier kernthema's: biodiversiteit, klimaatadaptatie, sociale cohesie en gezondheid.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

De gemeente Venray is lid van Operatie Steenbreek. Daarmee kunnen we expertise op het gebied van vergroenen inhuren en/of gebruikmaken van communicatiemiddelen. In samenwerking met stichting steenbreek wordt er gekeken naar het acties waarbij particulieren hun tuinen kunnen ontstenen en vergroenen. Daarbij ondersteunt stichting steenbreek bij het kenbaar maken van deze acties. De informatie die stichting steenbreek met ons deelt over de mate van verstening in onze wijken helpt bij het prioriteren van onze aanpak voor het ontstenen. Hierdoor kunnen we gericht aan de slag met het tegen gaan van hittestress, wateroverlast en kunnen we tegelijkertijd de biodiversiteit in deze wijken vergroten. We zijn in gesprek met de Oranjebuurt om een ontsteningsplan en vergroeningsplan te ontwikkelen voor delen van de Dr. Poelsstraat en in het najaar van 2024 of voorjaar van 2025 in te richten. Ook onderzoeken we of we overbodig verharde speelveldjes deels kunnen vergroenen in het najaar van 2024. Het NK tegelwippen 2024 biedt hierin ook kansen.

In 2022 hebben we een ludieke acties georganiseerd waarbij inwoners van de gemeente een tuintegel konden inleveren en hiervoor een sedumtegel (tegel van kokosvezels met sedumplantjes daarop). We stimuleren inwoners voor het aanleggen van geveltuintjes

Resultaat

In het uitvoeringsprogramma wordt het resultaat als volgt beschreven:

“Er is minimaal één geslaagde straat- of buurtevenement waarbij collectief stenen uit de tuinen worden ingeruild voor planten”.

Met het vergroenen van de Dr. Poelsstraat samen met de bewoners gaan wordt aan het verwachte resultaat voldaan.

4.2.4 Opvangen regenwater golfterrein Geijsteren

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte en biodiversiteit

Een beregeningsvijver, gevuld tijdens overvloedige neerslag, te gebruiken tijdens droge perioden. Hiermee wordt een overvloed aan water uit regen opgevangen. Dit water wordt vervolgens tijdens perioden van droogte aangesproken voor de beregening van de greens.

Wat hebben we tot nu toe al gedaan?

Golf & Countryclub Geijsteren heeft in 2023 de gebouwen en verharde oppervlaktes afgekoppeld. Het regenwater wordt opgevangen in de vijver op het golfterrein. Dat water wordt gebruikt om de greens te beregenen, in plaats van het oppompen van grondwater.

Resultaat

Voor de beregening van de greens is veel minder tot geen grondwater meer nodig. Hemelwater wordt buiten het riool gehouden en afgevoerd naar een al bestaand waterbassin waar het wordt opgevangen. De capaciteit van dit waterbassin is vergroot waardoor er naast een vijver waar natuurwaarden tot ontwikkeling komen ook water kan worden ingezet tijdens droge perioden om de greens te beregenen.

4.2.5 Bosbeheerplan

Klimaatthema

Hitte, droogte, biodiversiteit

De gemeentelijke bos- en natuurterreinen ondervinden negatieve gevolgen van klimaatverandering, versterkt door de overvloedige stikstofdepositie. Met diverse maatregelen wordt het bos klimaatbestendiger gemaakt. Daarnaast helpt een gezond en goed functionerend bos ons om

klimaatverandering tegen te gaan of af te remmen. Zo houden bossen veel CO2 vast, reguleren ze de vochtgraad en temperen ze hoge zomerse temperaturen.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Om de effecten van stikstofdepositie te verminderen zijn bodem verbeterende maatregelen uitgevoerd. Begin 2024 is met behulp van een helikopter steenmeel uitgestrooid boven het Natura 2000-gebied Bosschhuizerbergen. Het doel van de steenmeel is het herstellen van de mineralenbalans en de zuurgraad in de bodem. In combinatie met de steenmeel zijn planten ingebracht die een makkelijk verteerbaar blad hebben. Eikenblad en dennennaalden zijn moeilijk verteerbaar en worden alleen omgezet in humus en in de bodem opgenomen indien de humusmotor goed functioneert.

Voor de overige bosgebieden zoals Testrik wordt een pilot uitgevoerd naar andere bodem verbeterende maatregelen voor het zelfde doel. De eerste resultaten worden na de zomer van 2024 verwacht.

Resultaat

De effecten van het opbrengen van steenmeel zijn uit de praktijk alleen bekend vanuit proefvelden. Kennisinstituten als Wageningen Research en B-ware zijn al jaren bezig met onderzoeken om de effecten van de bodemdegradatie als gevolg van de hoge stikstofdepositie tegen te gaan. Het opbrengen van steenmeel wordt gezien als een "no-regret maatregel" waarvan op de korte termijn meetbare verbetering zijn te zien. Effecten op de lange termijn zijn nog niet bekend. Tijd voor het uitzoeken van deze lange termijn effecten lijkt echter niet aanwezig omdat de huidige kwaliteit van de bossen slecht is en er plaatselijk veel bomensterfte optreedt.

4.2.6 Vergroenen van schoolpleinen

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte, biodiversiteit

Scholen vervullen een zeer belangrijke functie in de bewustwording van kinderen omtrent klimaatverandering en de gevolgen daarvan. De voorbeeldfunctie van scholen op dit gebied is nog niet voldoende geland getuige de veelal stenige schoolpleinen. Dit project is een vertaling van de regionale 'Groenblauwe revolutie schoolpleinen'. Een groenblauw schoolplein nodigt ook meer uit voor spel en bewegen. Er is ook aansluiting bij het project de Gezonde Basisschool van de Toekomst.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

In het kader van de Groenblauwe Revolutie schoolpleinen zijn 6 basisscholen gestart met de vergroening van hun schoolplein. Ook bij 2 basisscholen die niet voldoen aan de randvoorwaarden van GBR is de vergroening van het schoolplein in gang gezet.

Resultaat

Van de 22 basisscholen in de gemeente Venray zijn we bij 8 basisscholen aan de gang om de pleinen te vergroenen. Naast een bijdrage van de gemeente, kunnen scholen ook een bijdrage van de

provincie Limburg krijgen (mits de regeling is opengesteld). Een groot knelpunt bij de overige scholen is de eigen bijdrage van de scholen, die niet voorzien is of ontoereikend.

4.2.7 Vergroenen van versteende buurten

Klimaatthema

Wateroverlast, hitte, biodiversiteit

Overbodige verharding in de openbare ruimte omruilen voor groen om hittestress tegen te gaan, hemelwater te kunnen laten infiltreren, biodiversiteit te vergroten, maar bovenal het straatbeeld te verfraaien en daarmee de woon/leefomgeving een positieve impuls te geven.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Uitgaande van een integrale aanpak van de openbare ruimte in deze gebieden sluit groen aan bij civiele werkzaamheden, de prioriteit ligt bij de wijk Noordwest. Planning afhankelijk van civiele werkzaamheden. Financiering verloopt via een separaat projectvoorstel. Reconstructies van grotere wegen wordt aangegepen als moment om klimaat adaptieve maatregelen te treffen.

Resultaat

Bij de reconstructie van de Albionstraat in Leunen wordt het areaal verharding verminderd ten gunste van uitbreiding van het areaal groen. Voor de reconstructie van een groot deel van Ysselsteyn wordt onderzocht op welke manier er meer groen in de vernieuwde situatie kan komen. Hiermee wordt wateroverlast en hittestress verminderd en komt er meer ruimte voor biodiversiteit. De planning is afhankelijk van andere lopende projecten.

4.2.8 Bomenplan

Klimaatthema

Wateroverlast, hitte, biodiversiteit

In Venray neemt het bomenbestand met minimaal 45.000 bomen toe, en wordt 150 ha extra bos aangelegd. Bomen en bos dragen bij aan het tegengaan van hittestress in versteend gebied, het draagt bij aan een verbeterde waterhuishouding en de opslag van CO₂. Meer bomen draagt tevens bij aan een robuustere natuur en een herstel van de biodiversiteit.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er is een bossenstrategie opgesteld. Er is nabij de Rolsmolenweg 3,9 ha grond verworven voor de aanleg van bos. Realisatie wordt verwacht in 2025. Op het voormalige circuit de Peel, met natuurbestemming, is 7 ha bosaanleg in voorbereiding. De huidige natuurwaarden zijn daar onvoldoende. De realisatie van dit bos is voorzien in het najaar van 2024. De ontwikkeling van de plannen voor bedrijventerrein Smakterheide-Noord lopen parallel met de plannen voor realisatie van 20 ha natuur in het Loobeekdal. Een groot deel hiervan zal bestaan uit beek begeleidend bossen.

Naast de realisatie van extra bos wordt er ook ingezet op de aanleg van houtwallen en singels in het buiten gebied. Hiervoor vindt in 2024 een inventarisatie plaats en wordt een plan opgesteld voor realisatie. Hiermee willen we gebruik maken van de subsidieregeling die de provincie Limburg heeft opengesteld. Ook wordt er in 2024 een nulmeting uitgevoerd van de huidige houtwallen en singels en de beschermde status hiervan.

Resultaat

Er is een strategie bepaald om de ambitie te realiseren. Er is 3,9 ha grond verworven voor bosaanleg. Bos- en natuuraanleg is geborgd in de plannen voor de realisatie van bedrijventerrein Smakterheide-Noord.

4.2.9 Soortenbeschermingsplannen

Klimaatthema

Biodiversiteit

Leefgebieden versterken of ontwikkelen voor zeldzame soorten, waarvan een belangrijk deel van hun leefgebied in Venray ligt, waaronder bruine eikenpage, drijvende waterweegbree, kamsalamander en jeneverbes. Met het herstellen van de leefgebieden van deze zogenaamde 'gidssoorten' wordt ook het leefgebied van veel andere soorten hersteld en wordt de biodiversiteit verbeterd.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Voor bestuivende insecten hebben we op diverse plekken het leefgebied verbeterd door bloemrijke gebiedjes in te richten en insectenhôtels te plaatsen. We hebben bijgedragen aan de aanleg van een broedkolonie voor Oeverzwaluwen bij het Wanssums Ven. We voeren gerichte maatregelen uit voor verbetering van het leefgebied en groeiplaatsen voor Jeneverbessen op de Boschhuizerbergen en het bosgebied ten zuiden van de Sparrendreef op de Oostrumsche Heide. Samen met de Vlinderstichting starten we in de tweede helft van 2024 een project voor herstel van leefgebieden van de Bruine Eikenpage, een zeldzame vlinder van bosranden en waar Venray van oudsher een kerngebied van is.

Resultaat

Er is een broedkolonie aangelegd voor Oeverzwaluwen bij het Wanssums Ven. Er is op bescheiden schaal leefgebied aangelegd voor bestuivende insecten door bloemrijke plekken in te richten en insectenhôtels te plaatsen. Het ecologisch bembereid (4.2.2) draagt ook in grote mate bij aan herstel van leefgebieden voor insecten en inheemse bloemen en kruiden. Er is een inventarisatie uitgevoerd naar potentiële leefgebieden en van oudsher bestaande (en deels verlaten) leefgebieden van de Bruine Eikenpage. Dit vormt de basis voor het samenstellen van herstelmaatregelen die samen met de Vlinderstichting in de winter van 2024/2025 worden opgepakt.

We dragen bij aan de kennis over de Laatvlieger. De kennis over deze gebouw bewonende vleermuis is nog zeer beperkt en effectieve compenserende maatregelen zijn nauwelijks voor handen. De populatie in Venray is een van de grootste van Limburg. Meer kennis over de soort, draagt bij aan het ontwerpen van effectieve maatregelen die bijvoorbeeld nodig zijn bij aanpassingen van woningen zoals isolatie.

4.2.10 Herbestemmen voormalige bibliotheek

Klimaatthema

Hitte, biodiversiteit

Het groener inrichten van de buitenruimte om hoge temperaturen in de zomer te temperen. Meer planten biedt tevens leefgebied voor andere planten en dieren.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

De doelstelling in 2021 was om het parkeren in de buitenruimte hier mogelijk te houden (blauwe zone). Indien wordt besloten om de buitenruimte niet te verkopen kan de gemeente het gebied zelf inrichten met behoud van mogelijkheden voor openbaar parkeren en realisatie van extra groen.

Resultaat

Volgens de planning wordt er in de zomer van 2024 opnieuw gekeken naar de plannen rondom de voormalige bibliotheek. Hierna kan pas gekeken worden of en hoe er invulling gegeven kan worden aan klimaatadaptatie in dit plangebied.

4.2.11 Bloemrijke akkerranden

Klimaatthema

Biodiversiteit

Herstellen van leefgebied van soorten van het platteland. Overhoekjes en brede bermen en slootkanten zijn in het buitengebied zo goed als verdwenen en daarmee ook de laatste restanten van het leefgebied van boerenland flora en fauna. In de akkerranden kunnen soorten als haas, patrijs en veldleeuwerik weer dekking vinden en kunnen vlinders en wilde bijen het gebied herkoloniseren. Ook natuurlijke vijanden van agrarische dierplagen vinden hier hun leefgebied.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er lopen een aantal projecten waarbij akkerranden op een natuurlijke manier worden ingericht met een inheems kruidenmengsel. Hiervan ligt het initiatief met name bij de wildbeheerseenheden in Venray en worden gefinancierd door de provincie. De gemeente heeft nog geen initiatief ontwikkeld. Een inhoudelijk knelpunt is een duurzame borging van de akkerranden. Een initiatiefnemer kan te allen tijde besluiten met de akkerranden te stoppen waardoor soorten die aangetrokken zijn door het nieuwe leefgebied in een 'ecologische val' terecht komen en plotsklaps hun leefgebied weer verliezen. Het instellen en borgen van spuitvrije zones kan bijdragen aan het realiseren van bloemrijke akkerranden.

Resultaat

Er zijn nog geen initiatieven van de gemeente. De spuitvrije zones op overgangen tussen agrarisch en wonen kan kansen bieden voor realisatie van bloemrijke akkerranden. Voor nieuwbouw wordt een vuistregel (jurisprudentie) van 50 meter gehanteerd. Bij bestaande bebouwing is hiervan nog geen sprake.

4.2.12 Natuurontwikkeling Oostrumsche Heide

Klimaatthema

Biodiversiteit, wateroverlast

Het inrichten van voormalige agrarische gronden tot natuur en kleinschalig cultuurlandschap waarbij nieuw leefgebied wordt aangelegd voor tal van soorten.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Het project maakt onderdeel uit van Maasgaard. We hebben de overgangen tussen bos en open gebied verzacht door daar een mantelzone aan te brengen met struiken. Deze zijn ecologisch van groot belang. We hebben inheemse bloemrijke en kruidenrijke mengsels ingezaaid samen met de wildbeheerseenheid. We hebben open zandige plekken gemaakt die daardoor opwarmen in de zon en daardoor erg in trek bij insecten. We hebben exotenbestrijding uitgevoerd door Amerikaanse Vogelkers te verwijderen in het bosgebied en we hebben de aanwezige Jeneverbessen vrijgezet door de omringende bomen en struiken weg te halen. Hierdoor staan ze niet meer in de verdrukking en worden de overlevingskansen vergroot.

Resultaat

Er is een kleinschalig cultuurlandschap ontstaan (en nog altijd in ontwikkeling) dat leefgebied is voor een groot aantal inheemse planten- en diersoorten. We hebben het gebied beter recreatief ontsloten.

Er liggen nog een aantal percelen binnen het gebied die in agrarisch gebruik zijn. Inrichting van deze gebieden draagt bij aan een nog duurzamere inrichting en betere functionaliteit doordat randeffecten als gevolg van agrarisch gebruik worden weggenomen. Eventuele verwerving en inrichting van deze percelen is een proces van jaren.

4.2.13 Klimaatpark de Spurkt

Klimaatthema

Droogte, hitte, wateroverlast, biodiversiteit

Het idee was om te onderzoeken of er op de plek waar ooit het bedrijventerrein de Spurkt was een voorzien een klimaatpark aangelegd kon worden die zou bijdragen aan een klimaatbestendigere kern van Venray.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Het idee is inmiddels ingehaald door de plannen voor de aanleg van een kleiner bedrijventerrein op dezelfde locatie; Smakterheide-Noord. De realisatie van dat bedrijventerrein is direct gekoppeld aan de aanleg van 20 ha natuur in het Loobeekdal. Deze beekdalnatuur zal bestaan uit beek begeleidende moerasbossen en natte graslanden. Hiermee wordt het beekdal klimaat robuuster met een grotere capaciteit voor waterberging, wordt er leefgebied aangelegd voor een groot aantal soorten en

ontstaat er een robuust natuurgebied aan de noordrand van Venray, aansluitend op het natuurgebied Smakterveld (Staatsbosbeheer) en de Overloonse Duinen (Land van Cuijk).

Resultaat

Er ligt een koppeling tussen de realisatie van het bedrijventerrein en de aanleg van een natuurgebied waardoor met een bijdrage in de aanpak van droogtebestrijding, het tegengaan van wateroverlast, het tegengaan van hittestress en een versterking van de biodiversiteit.

4.2.14 Upgrade Landschapspark Smakterheide

Klimaatthema

Droogte, hitte, wateroverlast, biodiversiteit.

Het landschapspark heeft tot doel een groene buffer te creëren tussen bedrijventerrein Smakterheide en de wijk Brabander. Hiertoe is een convenant opgesteld in 2000 tussen de gemeente Venray, de provincie Limburg en Stichting Das & Boom. Er zijn een aantal maatregelen ten bescherming van soorten als das, patrijs en geelgors benoemd in het bestemmingsplan en inrichtingsplan Landschapspark Smakterheide. Om dit te bereiken heeft het gebied ook de bestemming Natuur en bestemming Bos gekregen. De meeste gronden zijn echter niet in eigendom en worden als gevolg daarvan niet benut ten gunste van de doelen voor het landschapsplan.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er zijn voorafgaand aan dit uitvoeringsprogramma maatregelen uitgevoerd als de aanleg van houtwallen en hagen.

We onderzoeken mogelijkheden om het landschapspark alsnog te realiseren volgens het toenmalige inrichtingsplan. Hierbij wordt bekeken of er een koppeling gemaakt kan worden met recreatieve voorzieningen en circulaire- en natuur inclusieve landbouw.

Resultaat

Sinds 2021 nog geen nieuwe resultaten.

4.2.15 Stimuleren natuur-inclusief bouwen

Klimaatthema

Biodiversiteit

Het heeft tot doel om leefruimte voor inheemse gebouw bewonende fauna te integreren in bouwprojecten. Met het isoleren van gebouwen en woningen en met de huidige normen voor nieuwbouw zijn er nauwelijks nog mogelijkheden voor gebouw bewonende soorten als vleermuizen, zwaluwen en huismussen om hier een verblijfplaats te vinden. Het integreren van enkele nestkasten tijdens de bouw behouden deze soorten toch een leefgebied. Deze soorten helpen ons ook doordat ze veel overlastvormende insecten zoals muggen en vliegen eten.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Per 1 juli (zeer waarschijnlijk) wordt de aanpassing van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) van kracht. In dit bouwbesluit wordt door het Rijk geregeld dat bij nieuwbouw en grote renovaties duurzame verblijfplaatsen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen moeten worden ingebouwd. We onderzoeken of we via het Omgevingsplan meer maatwerk kunnen leveren aan dit bouwbesluit en het aantal soorten waarover het gaat kunnen uitbreiden. De genoemde soorten in het bouwbesluit zijn allemaal soorten van stedelijk gebied. Ook gebouw bewonende soorten in kleine kernen en het landelijk gebied ondervinden dezelfde problemen als de in het bouwbesluit genoemde soorten

Resultaat

Het bouwbesluit gaat per 1 juli 2024 van kracht.

Het onderzoek voor maatwerk wordt uitgevoerd in 2024. Implementatie in het Omgevingsplan zal plaatsvinden bij het opstellen van het nieuwe omgevingsplan (voor 2034).

4.2.16 Vergroenen van bedrijventerrein Smakterheide

Klimaatthema

Hitte, biodiversiteit

In samenwerking met IVN Nederland en Vivara-pro het bedrijventerrein vergroenen. IVN Nederland heeft een projectvoorstel voor de vergroening van bedrijventerreinen in Nederland opgesteld. Vivara-pro wil een trekkersrol vervullen voor de vergroening van Smakterheide. Voor het projectvoorstel wordt een landelijke subsidie gevraagd.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Het bedrijventerrein Smakterheide heeft geen aanspraak kunnen doen voor een rijksbijdrage voor deze pilot. We zijn in het voorjaar van 2024 in gesprek gegaan met een afvaardiging van de ondernemersvereniging Smakterheide. Doel van dit overleg is het realiseren van een groener bedrijventerrein dat ook voor de werknemers uitnodigend is om een rondje lopen tijdens de pauze.

Resultaat

We zijn sinds kort in gesprek, maar er is nog geen tastbaar resultaat. Het is de bedoeling om in de tweede helft van 2024 de ondernemersvereniging te informeren en in 2025 een plan voor vergroening op te stellen.

4.2.17 Realisatie van koelte eilanden kern Venray

Klimaatthema

Hitte, biodiversiteit

Met de koelte eilanden wordt verdere verstening tegengegaan en worden koele, schaduwrijke plekken in een verder versteend gebied gemaakt en behouden.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Het woningbouwbeleid van de gemeente is gericht op het inzetten en benutten van inbreidingslocaties. Dit houdt in dat 'overhoekjes' tussen de bebouwingsconcentraties ingezet worden voor realisatie van woningen. Op deze plekken kunnen geen koelte eilanden worden aangelegd. Het risico bestaat dat door de aanleg van nog meer steen hittestress in de zomer zal toenemen en er zal geen verbetering plaatsvinden van de biodiversiteit.

Resultaat

Tot op heden zijn er geen koelte eilanden aangelegd en is er ook geen zicht op aanleg op korte termijn.

4.2.18 Klimaatadaptatie en Programma landelijk gebied

Klimaatthema

Droogte, wateroverlast, biodiversiteit

Integratie van klimaatthema's in de transitie van het landelijk gebied via het interne proces duurzaam landelijk gebied. De ruimteclaims in het landelijk gebied zijn enorm. Het tijdig anticiperen op meervoudig doelbereik bij ruimtelijke projecten in het buitengebied om klimaatadaptatiemaatregelen in te bedden in andere projecten.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

De interne organisatiestructuur voor het omgevingsprogramma Landelijk gebied omvat alle relevante beleidsthema's waaronder ook het duurzaamheidsthema klimaatadaptatie.

Resultaat

Klimaatadaptatie is met de huidige organisatiestructuur goed geborgd in het proces van LPLG en Novex de Peel. Via gebiedsgerichte aanpak kan meervoudig doelbereik gerealiseerd worden. Dit zijn processen van vele jaren en lopen via het programma Landelijk gebied.

4.2.19 Meerjarenafspraak Wonen Limburg

Klimaatthema

Droogte, wateroverlast, biodiversiteit, hitte

Afspraken maken over klimaatbestendig en natuur inclusief bouwen/renoveren/verbouwen van woningen.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

In samenspraak met Wonen Limburg zijn er prestatieafspraken gemaakt over het thema klimaatadaptatie. Wonen Limburg en gemeente Venray werken samen aan klimaatadaptatie en ambiëren waar mogelijk samen onderwerpen op te pakken.

Resultaat

Gemeente Venray en Wonen Limburg hebben een afspraak om de uitvoeringsprogramma's klimaatadaptatie van beide organisaties naast elkaar te leggen. Voor de overlappende onderwerpen/doelen wordt gekeken of dit gezamenlijk opgepakt kan worden. Ook wordt onderzocht hoe beide partijen elkaar kunnen versterken in het behalen van de doelen. Zo werkt Wonen Limburg ook mee aan de subsidieregeling klimaatadaptatie door goedkeuring te geven aan haar huurders en dit te adverteren in het stadskantoor.

4.2.20 Vertaling van klimaatadaptatie naar Omgevingsvisie

Klimaatthema

Overstromingen, wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit

Het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie is een op zich staand programma. Onder de Omgevingsvisie worden programma's opgesteld met programmatische aanpak. Hierin staan samenhangende activiteiten en maatregelen in een gebied waar omgevingswaarden of andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving onder druk staan. Het borgen van klimaatadaptatie in de Omgevingsvisie verloopt via een dergelijk programma.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Het opstellen van een programma waarin klimaatadaptatie en de maatregelen om te komen tot een klimaatbestendig Venray onder de Omgevingsvisie is geborgd.

Resultaat

Het huidige uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie is onderdeel van het Omgevingsprogramma Venray Vergroent. Hiermee is het een onderdeel in het omgevingsbeleid.

4.2.21 Subsidieregeling stimulering klimaatadaptatie

Klimaatthema

Wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit

Veel doelbereik, is te realiseren bij particulieren. Veel inwoners van Venray hebben ideeën om in hun eigen omgeving, in en rond het huis, maatregelen te treffen om hun directe leefomgeving

klimaat adaptief te maken. Denk hierbij aan het aanleggen van sedumdaken, het ontsteden van de tuin, de aanleg van geveltuinen en het plaatsen van een regenton om water op te vangen.

Wat hebben we tot nu toe gedaan

Begin 2024 is de subsidieregeling klimaatadaptatie in werking getreden. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de kosten voor het uitvoeren van maatregelen in de tuin die bijdragen aan een of meerdere klimaatthema's.

Resultaat

Vanaf de start van de subsidieregeling klimaatadaptatie begin 2024 zijn er 23 aanvragen ontvangen. Deze zijn allemaal gehonoreerd of hier is zicht op. In totaal is er 14 keer waterberging vanaf 100 liter aangevraagd, 7 keer voor het ontsteden en volledig vervangen door groen, 3 keer een groen dak en 1 keer een geveltuin. 2 aanvragers hebben meer dan één maatregel aangevraagd.

4.2.22 Monitoring

Klimaatthema

Overstromingen, wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit

Het inzichtelijk maken en houden van de fysieke knelpunten op kaart waar wateroverlast en droogte kan gaan ontstaan, waar hitte eilanden liggen en de stand van de biodiversiteit in onze gemeente.

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

In 2024 gaan we van start met het opstellen van een biodiversiteitsmonitor. Dit wordt een dynamisch en visueel systeem waarin de stand van de biodiversiteit in Venray kan worden afgelezen. In 2025 zal deze gereed zijn.

Resultaat

De klimaatstresskaarten zoals de Klimateffect atlas en de klimaatatlas geven de actuele situatie weer voor de klimaatthema's overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte.

4.3 Conclusie en discussie

Het doel is om in 2035 klimaat adaptief te zijn. Het huidige uitvoeringsprogramma heeft een looptijd tot en met 2025. Daarmee is Venray nog niet klimaat adaptief. Voor de periode na 2025 zullen nog veel maatregelen nodig zijn. Enerzijds omdat we in vier jaar tijd niet alle maatregelen kunnen uitvoeren om klimaat adaptief te worden. Anderzijds omdat zowel de kennis over de klimaatverandering verandert, maar ook de kennis over de maatregelen om klimaat adaptief te worden.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur heeft in juni van dit jaar een rapportage uitgebracht waarin ze beschrijft dat Nederland nog lang niet klaar is om klimaat adaptief te worden. Er zullen fundamentele keuzes gemaakt moeten worden over grondwaterherstel op de zandgronden, waaronder dus ook Venray, en er zal meer opslagcapaciteit moeten komen om overtollig rivierwater te bergen, zowel langs de rivieren als de Maas, als ook in de beekdalen die afwateren op de Maas. En deze keuzes vragen flinke investeringen. Volgens deze Raad liggen de oplossingen in de manier waarop wij de ruimte gebruiken. Woningbouw op plekken die later nodig zijn voor waterberging moet worden voorkomen, maar ook aanpassingen van de landbouw aan natuurlijke watersystemen. Het principe van water en bodem sturend moet daarbij helpen.

Fundamentele keuzes zijn ook nodig in de stedelijke omgeving. Om weerbaar te worden tegen de klimaatverandering is een meer groene omgeving noodzakelijk. Inbreiding van woningen leidt tot een toename aan verstening en een afname aan niet-versteend oppervlak. Juist deze niet-versteende gebieden zorgen voor verkoeling in de zomer, het voorkomen of verminderen van wateroverlast door hevige regenval en ook een toename aan biodiversiteit. En hier kan groei van plaagdieren en daarmee overlast door bijvoorbeeld muggen en eikenprocessierupsen worden voorkomen of verminderd. Stenen vervangen door groen helpt om het bebouwde gebied koeler te maken, water vast te houden en een kwalitatief betere leefomgeving te maken waar ook ruimte is voor bewegen en ontmoeten. Hiermee wordt ook een gezondheidswinst bereikt.

In de inleiding van het uitvoeringsprogramma staat dat het uitvoeringsprogramma dynamisch is. Hiermee wordt geanticipeerd op nieuwe inzichten en kennis over klimaatverandering en de maatregelen die we kunnen nemen om overlast en hinder te voorkomen of te verminderen.

We zijn van de kant af, maar moeten nog flink investeren om de doelstelling van 2035 te halen. Daarbij zijn nog meer maatregelen nodig, maar ook en andere kijk op ruimte; in stedelijk gebied, maar ook in het landelijk gebied.